

Поте можливості цих виробничих структур є обмеженою за багатьма параметрами: середній вік голів господарств населення у Хмельницькій області складає, в середньому, 64 роки; слабким залишається матеріально-технічне забезпечення операційних процесів, практично не розвинутою є система управління тощо. Це й стало причиною того, що в господарствах населення має місце тенденція до скорочення поголів'я свиней, стада дійних корів.

Негативні тенденції щодо формування оптимальної галузевої структури сільськогосподарських підприємств має місце в організованих формах виробництва. Приватні підприємства, господарські товариства переважно керуються комерційними інтересами. Ще більше цей підхід проявився в крупних сільськогосподарських латифундіях типу сільськогосподарського підприємства «Нібулон». Вони досить потужно підвищили технічний рівень виробничих операцій, проте звужили галузеву структуру виробництва – основними культурами стали зернові і зернобобові: озима та яра пшениця, ячмінь, жито, ріпак, соя та кукурудза. Значно зменшилися посіви цукрового буряка, картоплі, овочів. Аналіз показує, що, за виключенням, виробництва мяса птиці, в крупних господарствах практично не ведеться громадське тваринництво.

Таким чином, належить корегувати сучасну аграрну політику з тим, щоб почати процеси реального виправлення недоліків у формуванні не лише оптимального укладу форм господарювання, але й раціональної галузевої структури сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України: від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – ст. 144.
2. Сільське господарство Хмельницької області. Статистичний збірник. Хмельницький.: 2012р. – 286с.
3. Юрчишин В.В. Аграрна реформа: суть і особливості розвитку./ В.В. Юрчишин, О.М. Онищенко – // Сучасна аграрна політика: проблеми становлення – К.: 1996. – с. 191 – 224.

Яцюк Л. М.,

студент напрямку підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»
економічного факультету Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка
Науковий керівник: к.е.н., доцент Лисак В. Ю.

ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Визначення поняття «фінансово-економічний стан» вчені трактують по-різному. Москаленко В.П. дає наступне визначення фінансово-економічного стану «... Під ним розуміють рівень забезпеченості підприємства відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями» [2].

Пельтек Л.В визначає, що «...фінансово-економічний стан повинний розглядатися в більш широкому змісті - як результат виробничо-господарської діяльності підприємства, що характеризується системою показників, що відбивають наявність, розміщення, використання фінансових ресурсів підприємства і ефективність господарської діяльності»[4]. Інші вчені вважають, що фінансово-економічний стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансово-економічних відносин підприємства [5].

Таким чином, фінансово-економічний стан підприємства - це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його фінансово-економічної діяльності та є результатом реалізації усіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансово-економічних відносин підприємства.

Фінансово-економічний стан визначається величиною, складом і структурою активів, власного капіталу і зобов'язань. [1, с. 274]

Оцінка фінансово-економічного стану підприємства передбачає певну послідовність виконання аналітичної роботи. Савицька Г. В. при проведенні аналізу діяльності підприємства виділяє наступні етапи: уточнення об'єктів, мети і задач аналізу, складання планів аналітичної роботи; розробка системи синтетичних і аналітичних показників, за допомогою яких характеризується об'єкт аналізу; збір і підготовка до аналізу необхідної інформації (перевіряється її точність, приводиться до порівняльного виду і т. д.); порівняння фактичних результатів господарювання з показниками плану звітного року, фактичними даними минулих років, з досягненнями провідних підприємств, галузі в цілому і т. д.; факторний аналіз: виділяють фактори і визначають їх вплив на результат; виявлення невикористаних і перспективних резервів підвищення ефективності виробництва; оцінка результатів господарювання з урахуванням дії різних факторів і виявлених невикористаних резервів, розробка заходів щодо їх використання [6].

Основними показниками оцінювання фінансово-економічного стану підприємства є такі:

1. Показники майнового стану: коефіцієнти зношення основних засобів, мобільності активів і частка обігових виробничих активів;
2. Показники ліквідності: коефіцієнти поточної, абсолютної, швидкої ліквідності та співвідношення короткотермінової дебіторської і кредиторської заборгованостей;
3. Показники платоспроможності: коефіцієнти забезпеченості власними обіговими коштами, фінансового левериджу і маневреності власних обігових коштів;
4. Показники ділової активності: коефіцієнти обіговості активів, дебіторської заборгованості, основних засобів і період фінансового циклу;
5. Показники рентабельності: коефіцієнти рентабельності власного капіталу, період окупності капіталу і стійкості економічного зростання [6].

Фінансово-економічний стан підприємства характеризується ступенем його прибутковості та оборотності капіталу,

фінансової стійкості та динаміки структури джерел фінансування, здатності розраховуватися за борговими зобов'язаннями.

Оцінка фінансово-економічного стану підприємства на фіксовану дату здійснюється на підставі аналізу офіційних документів - звітів про: фінансові результати, рух грошових коштів, власний капітал і системи розрахункових показників [3].

Прибутковість підприємства вимірюється двома показниками - прибутком і рентабельністю. Прибуток виражає абсолютний ефект без урахування використаних ресурсів. Тому для аналізу його доповнюють показником рентабельності. Рентабельність - це відносний показник ефективності роботи підприємства, котрий у загальній формі обчислюється як відношення прибутку до витрат (ресурсів).. У багатонаменклатурному виробництві поряд з рентабельністю всієї продукції обчислюється також рентабельність окремих її різновидів. Рентабельність одного виробу (P_i) розраховується за формулою:

$$P_i = (Ц_i - C_i) / C_i, \quad (1)$$

де C_i , C_i - відповідно ціна й повна собівартість i -го виробу.

Специфічними показниками тут є оборотність активів і товарно-матеріальних запасів, величини дебіторської та кредиторської заборгованості [3].

Активність підприємства у сфері розрахунків з партнерами характеризується середніми термінами оплати дебіторської та кредиторської заборгованості. Середній термін оплати дебіторської заборгованості покупцями продукції підприємства ($тодз$) обчислюється за формулою

$$тодз = Зд \cdot Дк \cdot Vпр, \quad (2)$$

де $Зд$ - дебіторська заборгованість (заборгованість покупців);

$Дк$ - кількість календарних днів у періоді, за який обчислюється показник (рік - 360, квартал - 90);

$Vпр$ - обсяг продажу продукції за розрахунковий період.

За період $тодз$ платіжні вимоги підприємства до покупців перетворюються на гроші. Зрозуміло, що скорочення цього періоду є економічно вигідним, а продовження (проти встановленого терміну або проти минулого року) - небажаним і потребує з'ясування причин [3].

Аналіз фінансово-економічного стану є важливим складником ефективного управління формуванням, розміщенням і використанням ресурсів підприємства. Серед фінансових проблем найважливішою є оцінка і аналіз фінансово-економічного стану підприємства. З одного боку, він є результатом діяльності суб'єкта господарювання, свідчить про його досягнення та набутки, з іншого – виявляє передумови та резерви для розвитку підприємства. В теперішній час більшість українських підприємств не можна характеризувати як стабільні та такі, що мають стійкий фінансово-економічний стан. Саме в такий час особливо гостро постає питання аналізу та дослідження фінансового стану підприємства, пошуку нових підходів до цієї проблеми.

Список використаних джерел

1. В.І. Куцик. Суть і аналіз фінансово-економічного стану підприємств в сучасних умовах // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. -Вип. 19.13
2. Москаленко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства / В.П. Москаленко // Актуальні проблеми економіки : наук. економ. журнал. – 2006. – № 6. – С. 180-191.
3. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://slv.com.ua/bookz/1/104.html>
4. Пельтек Л.В. Удосконалення управління фінансово-економічним станом підприємств харчової промисловості: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Л.В. Пельтек ; Нац. ун-т харч. технологій. - К., 2003. - 20 с
5. Подольська В.О. Фінансовий аналіз : навч. посібн. / В.О. Подольська, О.В. Яриш. – К. : Вид-во ЦНЛ, 2007. – 488 с.
6. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб./ Г.В.Савицька – К.: Знання, 2007.-668с.